

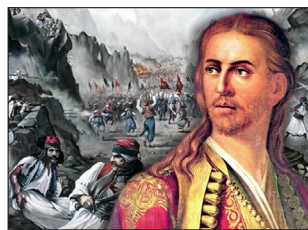
■ Μάχες και Ναυμαχίες τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως

Ἡ Μάχη τῶν Στύρων*

† 12η Ἰανουαρίου 1822

Ἡττα τῶν ἑλληνικῶν δυνάμεων στὰ Στύρα τῆς Εὐβοίας ἀπὸ τοὺς Τούρκους τοῦ Ὁμέρ Μπέη στὶς 12 Ἰανουαρίου τοῦ 1822

Στὶς 5 Ἰανουαρίου τοῦ 1822 ὁ Ἡλίας Μαυρομιχάλης, ἐπικεφαλῆς 600 Μανιατῶν, ἀποδεχόμενος τὴν πρόσκλησι τοῦ Ἐπισκόπου Καρυστίας Νεόφυτου, ἀποβιβάζεται στὸ Ἀλιβέρι καὶ τίθεται ἐπικεφαλῆς τῶν ἑλληνικῶν δυνάμεων γιὰ τὴν ἀπελευθέρωση τῆς Καρύστου καὶ τῆς Νότιας Εὐβοίας γενικώτερα.

Ἡλίας Μαυρομιχάλης.
(1795-1822)

Μολονότι οἱ ντόπιοι στρατιωτικοὶ εἶχαν ἀνακηρύξει ἀρχηγὸν τὸν Βάσο Μαυροβουνιώτη καὶ ὑπῆρχαν ἐπίσης οἱ ἡγετικές μορφές τοῦ Νικολάου Κριεζιώτη καὶ τοῦ Ἀγγελῆ Γοβγίνα, ἡ ἀφίξις τοῦ 27χρονου Ἡλία Μαυρομιχάλη ἐγίνε δεκτὴ μὲ ἐνθουσιασμό, ἀφοῦ ἦταν γνωστὲς οἱ στρατιωτικὲς του ἱκανότητες.

Νωρίτερα, ὁ Ἐπίσκοπος Καρυστίας, ποὺ χρηματοδοτοῦσε τὶς ἐπαναστατικὲς δυνάμεις στὴν περιοχή, εἶχε ἀπορρίψει πρότασι τοῦ Ὀδυσσεῆ Ἀνδρούτσου νὰ συνδράμη στὶς ἐπιχειρήσεις, ἐπειδὴ τὸν θεωροῦσε ἀπρόβλεπτο.

Ἡ εἶδησι γιὰ τὴν ἀφίξι τῶν Μανιατῶν στὸ Ἀλιβέρι ἀνησύχησε τὸν πανίσχυρο Μπέη τῆς Καρύστου καὶ ἱκανὸ στρατιωτικὸ Ὁμέρ, ποὺ ἀμέσως σκέφθηκε νὰ ἐπιτεθῆ κατὰ τῶν Ἑλλήνων στὸ Ἀλιβέρι, προτοῦ αὐτοὶ ἐπιχειρήσουν κάθοδο πρὸς τὴν Κάρυστο. **Γ**ιὰ κάθε ἐνδεχόμενο ἐνίσχυσε τὰ Στύρα, ποὺ ἦταν

ύποχρεωτικό πέραςμα για τις έλληνικές δυνάμεις, με 150 άνδρες και επικεφαλής τόν γαμπρό του Γιουσούφ Αγά.

Μόλις ό Ήλιος Μαυρομιχάλης πληροφορήθηκε τήν άφιξη τών άνδρών του Γιου-

σούφ στα Στύρα, κινήθηκε έναντίον του με 1.000 άνδρες και στις 11 Ιανουαρίου στρατοπέδευσε στις Κουβέλες, στα βόρεια περίχωρα τών Στύρων. **Υ**πό τις διαταγές του τέθηκαν οι τοπικοί πολέμαρχοι Μαυροβουνιώτης, Κόττας και Κριεζιώτης.

Τήν έπομένη τό πρωϊ, ό Μαυροβουνιώτης, χωρίς νά συνεννοηθή με τόν Μαυρομιχάλη, ώρμησε έναντίον τών Τούρκων, πού είχαν εξέλθει από τά Στύρα για νά κτυπήσουν τό έλληνικό στρατόπεδο, αλλά αναγκάστηκε νά ύποχωρήση.

Τότε, ό Μαυρομιχάλης εισήλθε στην μάχη με όλες τις διαθέσιμες δυνάμεις. **Κ**ατώρθωσε νά τους νικήση στη θέσι Άγιος Βασίλειος και στην συνέχεια νά πολιορκήση τά Στύρα. **Ο**ί Τούρκοι άφησαν στο πεδίο τής μάχης 27 νεκρούς και πολλούς τραυματίες.

Στό μεταξύ, ό Όμέρ πού είχε πληροφορηθή τις κινήσεις τών Έλλήνων, έσπευσε με 300 πεζούς και ίππεις στην Κάρυστο. **Π**έρασε σχεδόν ανενόχλητος από τήν θέσι Διακόφτι (πλησίον του χωριού Καψάλα, νότια τών Στύρων), τό μόνο πέραςμα πού θα μπορούσαν νά τόν αναχαιτίσουν οι Έλληνες. **Ε**ίναι αλήθεια ότι ό Κριεζιώτης τό είχε έπισημάνει στον Μαυρομιχάλη, αλλά αυτός τόν άκουσε καθυστερημένα. **Ε**στειλε τόν θεϊό του Κυριακούλη Μαυρομιχάλη, τόν Μαυροβουνιώτη και τόν Κόττα, οι όποιοι όχι μόνο δέν κατώρθωσαν νά έμποδίσουν τους άνδρες του Όμέρ, αλλά διασκορπίστηκαν από τό ίππικό του και δέν μπόρεσαν στην συνέχεια νά δώσουν χειρα βοηθείας στον Μαυρομιχάλη.

Με τόν έλιγμό του Όμέρ, οι έλληνικές δυνάμεις πού πολιορκούσαν τά Στύρα εύρέθησαν περικυκλωμένες. **Τ**ότε, οι περισσότεροι Μανιάτες, βλέποντας τό μάταιο του άγώνα, έγκατέλειψαν τό πεδίο τής μάχης.

Κυριακούλης
Μαυρομιχάλης.
(1765-1822)

Τὰ ὑπολείμματα
τοῦ μύλου μέσα
στὸν ὁποῖο ὁ Ἡλίας
Μαυρομιχάλης
ἔπεσε πολεμώντας
τοὺς πολυάριθμους
Τούρκους.

Ὁ Μαυρομιχάλης, παρὰ τὴν προτροπὴ τοῦ Κριεζιώτη νὰ ὑποχωρήσουν καὶ νὰ δώσουν ἄλλη ἡμέρα τὴν μάχη, θεώρησε ἀδιανόητο νὰ λιποψυχήση. **Κ**λείσθηκε μὲ ἑπτὰ συντρόφους τοῦ στὸν Κοκκινόμυλο, ἓναν ἐρειπωμένο ἀνεμόμυλο τῶν Στύρων, καὶ ἀποφάσισε νὰ ἀντιτάξῃ ἄμυνα μέχρις ἐσχάτων.

Ἐπὶ δύο ὥρες οἱ γενναῖοι Μανιάτες ἀγωνίσθηκαν μὲ αὐτοθυσία. **Μ**ετὰ τὴν ἐξάντλησι τῶν πυρομαχικῶν τους, ὅσοι εἶχαν ἀπομείνει ἄρχισαν νὰ λιθοβολοῦν τοὺς ἐχθροὺς τους.

Σὲ μιὰ στιγμή, ὁ τραυματισμένος Μαυρομιχάλης προσπάθησε νὰ σπάσῃ τὸν ἐχθρικό κλοιὸ μὲ τὸ σπαθὶ του, ἀλλὰ ἔπεσε νεκρὸς ἀπὸ τὴν σπαθιά ἑνὸς Τούρκου. **Α**πὸ τοὺς ἑπτὰ γενναίους συντρόφους τοῦ μόνο ἓνας διασώθηκε.

Οὕτως περιγράφει ὁ Ἰωάννης Φιλήμων τὴν ἡρωϊκὴ ἀντίστασι τῶν ἑπτὰ Μανιατῶν καὶ τὸ ἔνδοξο τέλος τοῦ Ἡλίου Μαυρομιχάλη:

«**Ὁ** Ἡλίας...μετὰ μόνον ἑπτὰ ὀπισθοβατῶν εἰσέρχεται ἐντὸς τινὸς ἀνεμομύλου ἐρειπωμένου καὶ ἐπὶ τοῦ λόφου κειμένου πλησίον τῶν Στύρων. **Ὀ**νομάζεται οὗτος Κοκκινόμυλος. **Ἐ**νταῦθα παρίσταται ἡ τελευταία τοῦ δράματος πράξις. **Ὀ**μὲρ-Βέλης (δηλ. ὁ Ὀμὲρ Μπέης) ὀρμᾷ ἀθρόος κατὰ τῶν ἐγκλείστων, ὅπως λάβῃ τούτους ἀναρπάστους καὶ τοῦτο μὴ δυνηθεὶς πολιορκεῖ αὐτοὺς πανταχόθεν διὰ πυκνοῦ στίφους. **Ἡ** στιγμή ἐπέστη, μετὰ δίωρον ἔτι ἀντίστασιν. **Αἱ** πυριτιδοβολαὶ ἐξηντλήθησαν.

Ὁ Ἡλίας σύρει τὸ ξίφος, ἵνα μὴ συλληφθῇ αἰχμάλωτος. **Ἐ**ξορμᾷ ἵνα διασχίσῃ τοὺς ἐχθροὺς καὶ πίπτει νεκρὸς. **Τ**ὸ ἴδιον ἔδωκαν ἡρωϊκὸν τέλος καὶ οἱ ἀννηποχώρητοι ἀπ' αὐτοῦ Λάκωνες, ἑνὸς ἢ δύο διασωθέντων. **Ὁ** Ὀμὲρ Βελλῆς ἐκέρδισεν οὕτω τὴν λαμπροτέραν νίκην...».

Σύμφωνα μὲ τὸν Δημήτρη Φωτιάδη, λίγο πρὶν ξεψυχήσῃ ὁ Ἡλίας Μαυρομιχάλης μὲ ὅση δύναμι τοῦ εἶχε ἀπομείνει, μὲ ἓνα σπαθὶ ἐλάβωσε ἓνα Τούρκο, τὸν ὁποῖον οἱ ὑπόλοιποι ἐχλεύαζαν:

- **Σ**ὲ βάρεσε ἓνας πεθαμένος!

Αμέσως μετὰ τὴν κατάληψι τοῦ Κοκκινόμυλου, ὁ τούρκος σημαιοφόρος, ὀνόματι Μερτάνης, ἔκοψε τὸ κεφάλι τοῦ Μαυ-

Βάσος Μαυροβουνιώτης.
(1765-1822)

ρομιχάλη και πήρε ως λάφυρο τὸ σπαθὶ του. Τὸ κεφάλι του μεταφέρθηκε ἐνώπιον τοῦ Ὁμέρ, ὁ ὁποῖος θαυμάζοντας τὴν γενναιότητα καὶ τὴν ὁμορφιὰ τοῦ γενναίου Μανιάτη ὄπλαρχηγοῦ, εἶπε: «Κρῆμα στὸν ἄνδρα!».

Τὰ κεφάλια τῶν σκοτωμένων Μανιατῶν καρφώθηκαν σὲ πασσάλους καὶ ἐκτέθηκαν στὸ κέντρο τῶν Στύρων πρὸς ὑποδήλωσι τὸν θριάμβου τῶν Τούρκων καὶ πρὸς ἐκφοβισμό τοῦ ἐλληνικοῦ ἄμαχου πληθυσμοῦ. Τελικά, τὸ κεφάλι τοῦ Ἡλία Μαυρομιχάλη στάλθηκε ὡς δῶρο στὸν Σουλτᾶνο Μαχμουτ Β΄ ἀπὸ τὸν Ὁμέρ Μπέη.

*Τῶν ὑπὲρ τῆς Πίστεως καὶ τῆς Πατρίδος ἡμῶν
εὐκλεῶς ἀγωνισαμένων καὶ ἐνδόξως πεσόντων
ἐν τοῖς ἱεροῖς τοῦ Ἔθνους ἡμῶν ἀγῶσιν,
καὶ ἐν τῇ Μάχῃ τῶν Στύρων,*

Αἰωνία ἡ μνήμη!

(*) Πηγή: <https://www.sansimera.gr/articles/722> • Ἐπιμέλ. ἡμετ.